

מתיקות ההלכה

הנחות מוחב ומופיע רב ומומוקים מדבר ונפתח צופים (וגהילט יט – י"א)

ממולינו לך יהולה הליה כלוי לינר קליט"

לכ"י נילען "לכלי קיל" ולזול מלכו ג'ג'

ניתן לקבל במייל 036194741@gmail.com

שאלות ותשובות לימי בין הזמן

זמן, ועובד ב'בל תלין' ולכך שגמר הפעול ביום אחרון של החודש באמצע חורם, הזמן למרוע שכור עד השקיעה, וכשגמר בלילה הזמן עד עלות השחר (ספר מהנת צבי הל' שכירות פועלם סימן ב' אות א').
אולם אם התנה מרואה או מקובל ממשלים ביום ראשון לחודש הבא, או בט"ו בחודש או כל עשרים יומם לחודש, מהני הדנא ולא עבר בבל תלין, ומכל מקום אין מקירים מצות עשה 'בימורת תנתן שכרי' (ועי' בנם בבא מציעא דף ק"א ע"א הנ' שוקרי דסורה דלא עברי ממש בכל תלין, מידע יידי דעתו ושוקרא סמייכי, וע' אהבת חס' פרק י' סעיף י"ב).
.....

הבטיח לילד תשלום

שאלת: ביקש מילד קטן לעזרה, והבטיחו שיתן לו משחו עבור זה, האם יש בזה 'בל תלין', וחיבר ליתן לפני השקיעה או לא?
תשובה: כתוב **מן החפץ חיים זצ"ל וזו'**: וראיתי אנשים משתמשים בקטן באיזה דבר של תשמיש, ובמבטחים להם שניתנו להם אה"כ דבר מה עבור זה, ולבסותו לא יתנו להם כלום, ושללא כדיין עבדי דאייסור כבישת שבר שכיר שיקף אפילו במלאכת פרוטה אחת וכיו' ואפילו בקטן שיקף זה וכיו' ואפילו לאחר את זמנו אסור וכיו' דשיקף בו 'בל תלין' וכל שכן לככוש למגרי איסור (אהבת חס' פרק ט, נתיב החס' ס'ק ט"ז).
.....

מכרו עלייה ראשונה ואח"כ נכנס כהו

שאלת: לא היה כהן ביבחנן'ס ומכרו ב' עליות, ולפני שקראו 'יעמוד' וכו' נכנס הכהן.
האם יעלה הכהן או שמא כיוון שמכרו העליה לישראל כדיין כבר זכה בו הישראל?
ב. אם לא זכה בו וצריך להביעות את הכהן, האם יכול הישראל לתבוע ריחוזרו לו את הכספי ששילם על העליה?
ג. אם יכול הישראל שקנה רשותם להבעות על עליות לשישי היהות שזה עלייה ראשונה של כהן לביבחנן'ס חל על הקונה מצות וקודשתיו לכבד את הכהן לעלות ראשון, ומילא אינו יכול לתבוע את הכספי לדדרבה כמו שקנה עליה בכיסף כך קנה מצות וקדשתיו בכיסף [ואפילו שם לא היה קונה היה חייב על כל חיציבור לכבד את הכהן מכל מקום עבשו המזווה עליו לבבך], וכן אינו יכול לתבוע לעליות לשישי היהות שכבר קיבל מצוה עבור כספו.

וכל זה אם נכנס הכהן אחרי המכירה, אבל אם nondע אחד כך שהייה הכהן בבית הכנסת בשעת המכירה מסתבר שבטלה המכירה היהות וזהה אסור למוכר את העליה, שהודה דין על כל חיציבור לכבד את הכהן, וכך הכהן לתבעו את כספו בהזורה (אגראן קריין זצ'ל).

ויש לדחות שכתב הפני מאירויות (ובא בשער תשובות הלכות ר'ה סימן תקפ"א ס'ק ז) בא' שהיה מוחזק לתקוע ביום ב', ואירוע של יום ראשון בשיטתם אם רדחה דשני מפני הראותן, וכותב דתליי במנוגה המקומות לעניין מעברית, ונוטה שם שהראותן זוכה בו, ויל'ע.

איסור בית שכירת רכב

שאלת: כשהוכרים רכב, צריך לשלם על שכירות הרכב עבור כל יום, ויש שנוברים כסף גם עבור כל קילומטר שנסע בו, וחווין מזה צריך להחזיר אותו כמות בנזין [דלק] שהירה בו, כגון אם היה בתוכו חמש ליטר של בנזין, מתחייב שהחזר הרכב שהירה בו חמש ליטר, האם יש בזה ממש איסור רבית?

תשובה:

איסור סאה בסאה
יסוד להשלה היא דק"ל סאה בסאה אסור מבואר בשו"ע (יר"ד סימן קס"ב סעיף א') שאסור ללוות סאה חיטין ע"מ להחזיר סאה חיטין, אלא שיש בזה שני אופנים שਮותר.
יש לו

א. אם יש ללוה קחת מאותו מין ברשותו,
ב. אם יצא השער ואפשר לקנותו בחנויות ויש לו שער קבוע, גם זה נחשב כאילו יש לו (ובמכוון בשו"ע שם סעיף ב', ג').
ולפי זה בשלוקה חמש ליטר של בנזין ע"מ להחזיר לו בגין בדרכ כל אין לו שום בגין בbijito, וא"כ הרי אין כאן את ההיתר הראשוני [אלא אם כן יש לו אותו משלו ויש שם בגין הרשות].
זה נחשב כיש לו]. ס'ק ט"ז).

יציא השער

והיתר השני של יציא השער כיון שידוע שכל הזמן משתנה מחיר של הבניין, הרי זה נדרש כאילו לא יציא השער, ובמכוון בפסקום. [אע"פ שאפשר לקנותו בחנויות, מ"מ עצם הדבר שאין לו שער קבוע הוא כמו אין לו וכמכוון בתשובה הרשב"א, ועי' ספר חותם שני הל' רבית עמ' ע"ט לעניין שער של הדולר] וא"כ על מה סומכים שלא יהיה בזה איסור של סאה.

מה נעשה שער קבוע

ויש לומר כיון שהוא באין זה נדרש שרך פעם בחודש משתנה המחיר של הדלק,עדין זה נדרש שער קבוע [ואע"פ שבכל תחנת דלק יש לו מחיר אחר, דכל א' מנסה למשוך לקוחות אצלו מ"מ בכל מקום ומוקם קבוע שם המחבר]. ואין בזה איסור של סאה בסאה דריש כאן ההיתר השני של יציא השער (הגראן קריין זצ'ל).
אם נהרבה מדיניות בחו"ל, משתנים המחברים של הבניין כל يوم ויום, א"כ עדין יש להעיר למה אין בזה איסור של סאה.

מיהר דלק

ויש לומר כיון שמצוד השכרת הרכב, אפשר לכתהילה להחזיר הרכב בבל כלום ואז צריך לשלם מחיר של הדלק לפי המחיר שלהם [שהוא יקר מאוד], נמצא שיכול לקחת הדלק על מנת לשלם עבורו, רק אם מחזיר דלק בעין, אז נפטר משלם. ואם כן אין זה סאה בסאה רק קניית דלק עבור התשלום עליו. ודרכ'.

זמן תשלום משכורת ושכירות בתים חודשי

שאלת: כמשמעותם משכורת חודשי או שכירות בתים וככאים חודשי של חודש הבא?

תשובה: פועל שנשכר לעבודה קבועה וסיכון שיכבל שכרו מיידי חודש בחודשו צריך ליוזה שהתשלום יהא ביום אחרון של החודש ולא באחד של החודש הבא [משום ביום אחרון של החודש הוא יומם אחרון של השכירות, וכמשמעותם באחד בחודש היהו כמשמעותם לאחר

פסקין הלכות על תשומת ממרון הגראן קרלייך זצ"ל

כלומר, אבל כשנתקע באמצע ושוב בא אחר אף נתייאשו אבל עכשו היו קל יותר לומר מהמת הראשון, עדין יש צורך לשלם לשדן הראשון את חלקו.

(על פי פתח תשובה שם)

נתקטל השידוך
עשה שידוך, וא"כ לא הסתרו בינויהם והתבטל השידוך, עדין יש לשלם דמי תשומות לשדן אבל במקום שנוהנים לא לשלם לשדן דמי תשומות עד לאחר החופה לא חייב לשלם דמי תשומות [אם נתקטל השידוך קודם החותונה].

(עי' רמ"א שם)

השידוך נעשה לאחר כמה שנים
שאלות: הוציא לבור שידוך ולא עלה והתחנן עם אחרה, לאחר חמיש שנים נתאלמן ונזכר בהצעה הראשונה, סידר את השידוך והתחנן, האם עדין חייב לשלם דמי תשומות לרשותן?
תשובה: מסתבר שפטור משלם, דמ"ד שהתחנן עם אחרה בטלה הבעה זו [שלזה התכוון השדן] ועכשו שהתחנן בתורו אלמן הוא מחייב אחר לנMRI.

(הנרייש אלישיב והנרגז קROLICK זצ"ל)

דמי תשומות
שאלות: תשומות היהת אחות הכללה, האם צריכים ליתן לה דמי תשומות? תשובה: יסוד דמי תשומות הוא דמי פעול בשאוחר עושה עבור חברו, אבל כשקרוב ממש עוזר לקרובו אין כנותו כלל לכיסף רק לעזרה משפחתית, ולכן אין חייב ליתן לה דמי תשומות לא מצד אחותה ולא מצד החתן [וכמו אם האבא של הכללה היה השדן שאין חייב דמי תשומות כלל].

(עי' פתח תשובה ר"מ סימן קפ"ה שם)
ואם מלכתחילה נכוונה האחות ע"ד לקבל כסף המוציאה מע"ה, אבל אם מאמנים לה צריכים לשלם.

הציע לו מוקום הבוחר אמר לחברו יש בחור בישיבה פלונית שנראה לי שמתאים לבורך, הילך והתעניין ונגמר השידוך, אין חייב לשלם דמי תשומות, מכיוון שלא מס' השם הבוחר.

[והוא הדן אם אמר לחברו המתחפש דירה, במקום פלוני מוכרים דירה והילך לשם וחיפש עד שמצאו א"צ לשלם לו דמי תירך].

שדן החיע שידוך לשני הצדדים ולאחר מכון המשכו שני הצדדים ע"י שדן אחר, עדין חייבים לשלם לשדן הראשון אבל אין חייבים לשלם לו אלא שלייש [ואפילו הראשון היה המשיך את השידוך].

(על פי פתח תשובה ח"מ סימן קפ"ה ס' ג')

התחל הווא והסתים ע"י אחר
שדן שהחיל בשידוך, ולאחר הסוף הסתיים ע"י שדן אחר, הראשון מקבל שני שליש והשני מקבל שליש.

(על פי פתח תשובה שם שכח המשיכע שליש, והאחרון שליש)

שדן שהחיע לשני הצדדים ונגמר ע"י עצמן
שדן שהחיע לשני הצדדים, והשידוך המשיך ע"י המוחותנים עצמן [או ע"י אח או גיס] ונתונים להמשיכע כל דמי תשומות.

(על פי פתח תשובה שם)

הציע לצד'
שדן שהחיע לצד א' ונגמר השידוך, י"א מקבל רק שירת (שב י"עקב, שכן נהנו בפארג מובה בפתח תשובה שם, מכיוון שהחיע לשני הצדדים מקבל שליש, ולכן לצד א' מקבל חצי מזה דהינו שירת) ו"א שהמנגן כולם לשלם רק כאשר מציע לשני הצדדים רק לצד א' אין מקבל כלום.

(הנרייש קROLICK זצ"ל)

נתעק באמצע ונעוצר באמצע והם לא חשבו כלל להמשיך שידוך זה,
אם החיע שידוך ונעוצר באמצע והם לא חשבו כלל להמשיך שידוך זה, ושוב בא אחר והחיע, כיון שלא עשה כלום ע"י הראשון אין חייבים לו

דברי חיזוק לימי בין הזמנים

חישק למשחו זה נותן לו כוחות. וזה מה שאמר המלך שהתריעה הירא על תורה שהتورה זה שירה, שתורה צרכיהם למדוד עם גישמא, אם היו לומדים תורה עם גישמא זה היה אחרת והוא לומדים גם במלחמות.

עצמיו שאנו יודעים שהוא הטבעה על עצם ישראל עלינו להתחזק בימי בין הזמנים, אפילו כשהם טרודות בימים אלו, ולמצוות את המתיקות שיש בתורה, כדי שנוכל למדוד, כי כיש מותיקות התורה יכולים למדוד בכל המבקרים.

כך ראיינו אצל גנדי ישראלי זצ"ל, מיר שוכר את מרן הגראנט שך זצ"ל לא היה מושן אצלו ללחט לנפש, בין הזמנים יש ובמד במקומו הקבוע בלילה שום شيء, הן בזמנים והן באירועים והן בנסיבות. כמו כן ראיינו זאת אצל מרן ראש הישיבה הגראייל שטינמן זצ"ל שהיה לו אותן סדרים ושיעורים כל השנה. ומובן כל אחד לפי דרגתו, צריך לדעת איך לשעבד את עצמו לרבותו של עולם לפי כוחותיו.

להמשיך להיות בכותלי ביהמ"ד

כתוב בפרשת תזרע"ט ("ג - מ"ו) "כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הוא בدد יש מבוחן מהנה מושבבו".

ראש ישיבת אור ישראלי רבינו יעקב נוימן זצ"ל דיבר בישיבת בין הזמנים, מה הدين אם ח"ו רוב אנשי העיר מדברים כמה בודדים שלא דיברו לשון וא"כ כל אלו שהיו מחוץ לעיר, וזה מادر לא נאים, וכי הם יאמרו "כלום נמצאים מחוץ לעיר, גם אנחנו רוצחים להיות שם, אנחנו לא רוצחים להיות בתוך העיר", ועוד שרוב הציבור הם כולם שחווים מחוץ לעיר, וכמו כן אמר שהגמג שרוב הציבור הם מסתובבים מחוץ לביהמ"ד, עדיף להיותם עס הבראים בתוך הבית המדרש ולמדוד תורה!!!

עכשו אנחנו בימי בין הזמנים, יש כאמור שמכללים ימים אלו כדי לנוח ולנפוש, וגם ביוםים אלו צריך לנצל ולמדוד עד דברים או לחזור על מה Learned במשך השנה, ועלינו לדעת ספרותה ופרטיה מctrif לחשבון גדול, לכן על האדם לקבוע כל יום למדוד, אפילו קצת מכל דבר. הוא יעוז שככל אחד יונבל יומם אלו כמו שבריך, ונכח לעלות מעלה בתורה ויראת שמיים.

ביום שלישי כ"ד בסלו תשע"ח, בשעה שש בבוקר, מרן ראש הישיבה הגראייל שטינמן זצ"ל היה במרכו הרפואי מעיני היושנה ולידו עמד הנכבד היקר והמסורת הרבה הוניגסברג שליט"א, מרן ראש הישיבה זצ"ל היה בן מאה וארבע, כמעט ולא נאם ונשאר לו בkowski טיפה כת. מה עשה? למד את שים מקרא ואחד הרגום, שכן שהוא לא למד מסכת אהילות ולא גמ' זבחים כי פשות הוא לא היה יכול זאת, אבל מה שהוא יכול למדוד הוא

עשה. וקרח'Dום לב'י וכך ראש הישיבה נפרד מתנו ונחבקש למטה. המסוד שלו האחרון הוא ברור, כל אחד צריך למדוד לפי כוחותיו ולנצל כל רגע אפשרי.

או בעת בימי בין הזמנים, יש אנשים שאומרים "אין לי כוח למדוד בגין אנו בעת בימי בין הזמנים לנווח", אולי אין להם כוחות למדוד בעון, אבל חייבים לנצל את הזמן ולמדוד, כל אחד לפי כחו, את מה שאפשר.

לימוד את התורה עם כל המתיקות שבה

כתוב בפרשיות וילך (ל"א - ר"ט) "וועתה חתבו לכט את השירה הזאת...". כתוב בonymה במנילה (דף ב' ע"א). "ויהי בדורות ירושע בירוחו וישראל עניינו וירא והנה איש עמד לנדרו [ונדרו] כי אני שר צבא דה וכוכי. אמר לו: אמש בטלים תמיד של בין העברים, ועצשי בטלים תלמוד תורה! - אמר לו: על ארזה מהן באתי? - אמר له: עטה באתי מיד וילך ירושע בלילה ההוא בתוך העמק, אמר רב' יוחנן: מלמד שלן בעומקה של הלכה, ואמר רב' שמואל בר אוניא: גдол תלמוד תורה יותר מהקרבתה תמידן. שנאמר עטה באתי

ובכארו הותס' דאמר לו הילנו אתה אם לזרינו ר"ל הילנו אתה שזהו ת"ת שנאמר בו תורה צוה לנו. אם לזרינו שזהו הקרבתה שמבאים علينا מצרינו. והשיב לו עטה באתי שזה ת"ת שנאמר עטה לכט את השירה הזאת. ראש ישיבת פוניבז' רב' שמואל רוזובסקי זצ"ל שאל למה שנינו את הנוסח, כשאל על תורה הלשון דינה לנו, וכשunedה לו על תורה השיב בלשון עטה הוא היה צריך לענות לו עם אותו פסקון תורה צוה לנו!

ותירין שכן היו באמצע מלחמה ומאוד קשה למדוד באמצע מלחמה כי היו מארוד טרודים, אמנם זה הכל שההורה היא על אבל כשהאדם לומד תורה עם כל הגישמאן של תורה אז זה כבר לא קשה, בן אדם שהולך לטול ולשון הזמנים הוא קופץ מהmittה ומסתובב מהבקור עד הערב, הוא לא חושב באמצע חיים על השעותים של שינוי שהוא רגיל בזחוריים, שיש לאדם